

AUTHENTICATION
IN ART

AiA Art News-service

Robin Linschoten en de schimmige Van Goghs

KUNSTDEAL Oud-staatssecretaris Robin Linschoten is betrokken bij een kunstdeal waarbij meerdere mensen voor tonnen lijken gedupeerd. Een veroordeelde oplichter voerde de regie.

Koen Voskuil 11-06-16, 09:54 Laatste update: 09:55

Oud-staatssecretaris Robin Linschoten © anp

Ik dacht: als zo iemand zijn naam eraan verbindt, zal het wel goed zitten

Slachtoffer over Robin Linschoten

In Chateau Jemeppe in de Belgische Ardennen luistert een handjevol mogelijke investeerders en hun gevolg naar het verhaal over een kunstcollectie waarin mogelijk tientallen onbekende werken van impressionisten als Van Gogh, Cézanne, De Toulouse-Lautrec en Matisse schuilgaan.

Die dertiende december 2014 horen ze hoe de Rijnsburgse zakenman Cees de Mooij in het begin van de jaren 90 deze zogeheten Jelle de Boer-collectie verwierf. En wat de grootse plannen zijn met de doeken: een tournee door China, een beursgang en zelfs een heuse film.

De aanwezigheid van voormalig staatssecretaris van Sociale Zaken Robin Linschoten (VVD) geeft de kasteelbijeenkomst extra cachet. Linschoten, via een zakenrelatie bij de collectie betrokken, is bezig een stichting op te richten die gaat onderzoeken of de beoogde meesterwerken echt zijn.

Maar ja, de kost gaat voor de baat uit. Dus is de vraag wie in ruil voor een aandeel in de collectie wil investeren. Als maar enkele van de in totaal circa 400 schilderijen, etsen en tekeningen echt blijken, zal die investering dubbel en dwars worden terugbetaald, belooft hij.

Drie mensen raken overtuigd van het verhaal en steken bedragen tot enkele tonnen in de collectie. Eén van hen zegt dat de aanwezigheid van Robin Linschoten de doorslag gaf. „Ik dacht: als zo iemand zijn naam eraan verbindt, zal het wel goed zitten.”

Oud-radio dj Erik de Zwart © anp

Ik vond het meteen een schitterend verhaal. Een jongensboek.

Erik de Zwart

Zwendel

Wat zorgvuldig wordt verzwegen, is de dubieuze reputatie van Cees de Mooij. Al meer dan een kwart eeuw wordt hij in verband gebracht met zwendel, onder meer in vastgoed en met valse robijnen. In 2002 wordt hij in België tot anderhalf jaar cel veroordeeld voor oplichting in een zaak rond een schilderij van Rubens, maar zit die straf nooit uit.

Nog belangrijker: De Mooij houdt ook achter dat hij rond 2003 met precies dezelfde Jelle de Boer-collectie al een miljoenenbedrag heeft opgehaald. Ongeveer tien mensen kopen dat jaar - sommigen voor enkele tonnen - elk een deel van de eigendomsrechten. Eén van deze investeerders is oud-radio dj Erik de Zwart, nu programmadirecteur bij Veronica.

De Zwart is not amused dat Cees de Mooij opnieuw met de doeken aan het leuren is. Hij zegt zelfs samen met enkele investeerders juridische stappen te overwegen. „Het is raar dat je iets wilt verkopen wat al verkocht is. Dat riekt naar misdad. Het lijkt erop dat het water meneer De Mooij aan de lippen stond en hij opnieuw aan de collectie wil verdienen." De nieuwste ophef past naadloos in de controversiële geschiedenis van de

schilderijen. De weduwe van verzamelaar Jelle de Boer, die de doeken bij elkaar bracht, verkocht de rechten in 1992 aan De Mooij.

Wat Jelle de Boer en zijn weduwe niet lukte, krijgt De Mooij in 2002 wel voor elkaar. Na een lange procedure geeft Zwitserland de stukken terug. Importeren naar Nederland gaat niet, omdat er hoge invoerrechten worden gevraagd. De doeken belanden opnieuw in een depot, nu in de Verenigde Staten. De meeste investeerders krijgen de werken daardoor nooit in het echt te zien.

Ook Erik de Zwart steekt blindelings geld in de collectie. „Ik vond het meteen een schitterend verhaal. Een jongensboek. Stel dat er inderdaad authentieke werken tussen zitten? Die vraag triggert mij nog steeds.”

Dan vraag ik me af wat er met hun geld is gebeurd. De stichting heeft er in elk geval niets van gezien.

Robin Linschoten

Echt of vals

Volgens De Zwart is de collectie in 2003 ondergebracht in een buitenlandse vennootschap, waar hij samen met anderen aandeelhouder van is. „Wij zijn de huidige eigenaren. Dat staat zwart op wit.”

De Zwart wil namens de aandeelhouders optreden tegen de stichting Jelle Taeke de Boer, op 1 februari 2015 opgericht door Robin Linschoten. Doel van de stichting: uitzoeken of de doeken echt of vals zijn.

Opmerkelijk genoeg bestond er al zo'n stichting onder de naam Jelle de Boer. „Het is toch merkwaardig om een nieuwe stichting met vrijwel dezelfde naam op te zetten? Dat is pronken met andermans veren”, vindt De Zwart.

Robin Linschoten reageert dat hij per 1 juni van dit jaar zijn voorzitterschap van de stichting heeft neergelegd. „Het is beter als er een voorzitter komt die ingevoerd is in de kunst. Daar heb ik namelijk totaal geen verstand van.” Bovendien is er sinds de oprichting geen eurocent voor onderzoek binnengekomen, zegt hij. „Dan houdt het op.”

Als Linschoten hoort dat er wel degelijk mensen geld zeggen te hebben geïnvesteerd,

reageert hij verbaasd. „Dan vraag ik me af wat er met hun geld is gebeurd. De stichting heeft er in elk geval niets van gezien."

Het grootste gevaar rond deze collectie is jaloezie. Alle mensen eromheen willen er rijk van worden.

Cees de Mooij

© anp

Hoongelach

De oud-politicus benadrukt dat zijn stichting onafhankelijk opereerde van Cees de Mooij en consorten. „Ik wilde alleen onderzoeken of het hier gaat om cultuurhistorisch erfgoed. Eerlijk gezegd weet ik niet wie de eigenaren zijn van de collectie, dat interesseert me ook niet zo."

De Zwart reageert fel: „Teken maar op dat van mijn kant hoongelach klinkt. Ik heb meneer Linschoten precies uitgelegd wie de eigenaren zijn van de collectie. We hebben daar met elkaar over gesproken."

Cees de Mooij weigert inhoudelijk te reageren. „Over anderhalve maand kom ik met het hele verhaal naar buiten. Het grootste gevaar rond deze collectie is jaloezie. Alle mensen eromheen willen er rijk van worden. Mij gaat het puur om de rehabilitatie van Jelle de Boer en zijn vrouw."

Wordt er ruzie gemaakt om een verzameling waardeloze kunst of is de inzet van onschatbare waarde? De mensen achter de collectie beweren dat onderzoek erop wijst dat sommige doeken echt zijn. Zo heeft het Van Gogh Museum zich in 2009 over een schilderij gebogen. Hoofd onderzoek Chris Stolwijk van het museum schrijft in een brief: „Wij zijn van mening dat het werk een variant is van Vincent van Goghs De Oogst.”

Het is koren op de molen van De Mooij en consorten. De brief wordt gebruikt in diverse brochures en op de website. Maar gevraagd naar de betekenis, zegt hoofd communicatie van het Van Gogh Museum Janine Fluyt: „Die brief was onhandig geformuleerd. We bedoelden 'een variant, zij het van een andere hand dan Van Gogh'. Dat hebben we geschreven in een tweede brief.” Maar die brief is bij geen van de investeerders die reageerden, bekend.

Sommige mensen die zijn gepolst om te investeren, vroegen de mening van voormalig meestervervalser Geert Jan Jansen. Zijn conclusie: „Ik raad het ze sterk af.”

Aan de hand van foto's van de werken verklaart Jansen zijn argwaan. Hij staat stil bij een zelfportret in potlood, toegeschreven aan Van Gogh. „Hier is uren, misschien wel dagen aan gewerkt. Er is getekend, gegumd, verbeterd. Dat deed Van Gogh niet. Die zette een werk in één keer op papier of op doek. Als een rapper, zo snel.”

Er is getekend, gegumd, verbeterd. Dat deed Van Gogh niet.

Meestervervalser Geert Jan Jansen

Geert Jan Jansen © anp

Signatuur

Bij een olieverfschilderij, ondertekend door Vincent, wijst Jansen: „Kijk, in een andere hoek is een signatuur eraf gekrabd. Die naam lijkt te beginnen met een P." Dan schiet hij in de lach: „Zou het een Picasso zijn?"

Volgens Jansen heeft Jelle de Boer vooral werk gekocht van tijdgenoten, maar niet van de meesters zelf. „In 1966 ben ik bij de expositie geweest, dus ik heb de doeken ook in het echt gezien. Er zaten drie aardige werkjes tussen, maar die zijn destijds al verkocht. En vergis je niet. Van Gogh maakte snel furore na zijn dood. Vervalsingen en namaak uit die periode zijn niet uitgesloten."

Toch is er nog één pentekening uit de collectie die Jansen fascineert. Het is getiteld *Achter de Schenkweg*, een plek in Den Haag waar Van Gogh in 1882 heeft gewoond. „Dit werk verdient nader onderzoek."

Ondanks alle intriges geeft dat Erik de Zwart weer hoop. „Stel dat er één werk echt is, dan is het toch al de moeite waard?"